

RTU studiju kurss "Personības un attīstības psiholoģija"

0L000 Liepājas akadēmija

Vispārējā informācija

Kods	LA1569
Nosaukums	Personības un attīstības psiholoģija
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācītspēks	Irina Strazdiņa - Doktors, Docents
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 3.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	Studiju kurss sniedz studentiem zināšanas par personības attīstības psiholoģiju un tās pielietošanu sociālajā darbā ar dažādu vecumposmu klientiem. Studiju kursā tiek apgūtas galvenās attīstības teorijas, psihs attīstības likumsakarības un vecumposmu īpatnības, kā arī tiek attīstītas individuālās prasmes izvērtēt un respektēt indivīda attīstības vajadzības, kā arī izprast sociālo, ekonomisko un vides faktoru ietekmi uz personības attīstību un labklājību.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Studiju kursa mērķis ir sekmēt studentu prasmes un iemaņas personības attīstības psiholoģijas atziņu izmantošanā, darbībā ar dažādu vecumposmu sociālās labklājības jomas klientiem. Studiju kursa uzdevumi: - attīstīt topošo sociālo darbinieku prasmes izvērtēt un respektēt attīstības un personības izaugsmes vajadzības; - iepazīstināt ar cilvēka psihs attīstības galvenajām likumsakarībām, personības attīstības teorijām un vecumposmu attīstības īpatnībām; - iepazīstināt un sniegt izpratni par dažādu sociālo, ekonomisko un vides faktoru mijiedarbības un ietekmi uz indivīdu.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	Studentu patstāvīgais darbs tiek organizēts individuāli: gatavojoties semināriem un eksāmenam, studenti iepazīstas, analizē semināriem paredzēto teorētisko literatūru, avotus un materiālus, kā arī sniedz atbildes eksāmenā saskaņā ar kredītpunktu ieguvei norādītajām prasībām. 1. Personības attīstības nosacījumi un faktori. Personības struktūra, tās attīstības sfēras. Uzdevums: Psiholoģiskajā literatūrā izpētīt pamatkategoriju skaidrojumu. Raksturot sevi kā personību un kā individualitāti. 2. Attīstības iespējas. Attīstības procesu mijiedarbība: kognitīvā, afektīvā, psihomotorā sfēra. Stablie un kritiskie periodi dažādos vecumposmos. Krīzes situācijas psiholoģisks raksturojums. Vadošā darbība, psihs jaunveidojumi. Uzdevumi: Pilnveidot izpratni par attīstību dažādos vecuma periodos, par vadošo darbību, psihs jaunveidojumiem dažādos vecuma periodos. 3. Personības attīstības nosacījumi un faktori. Socializācijas process. Z. Freida psihoseksuālās attīstības koncepcija. E. Eriksona psihosociālās attīstības koncepcija. Ž. Piažē kognitīvās attīstības pieeja. Agrīnā vecuma bērnu psihiskā attīstība, likumsakarības, īpatnības. Izziņas procesu attīstība. Socializācija. Uzdevumi: Pilnveidot izpratni par E. Eriksona psihosociālās attīstības koncepcijas izmantošanas iespējām praktiskā darbībā. Salīdzināt dažādas attīstības koncepcijas, pilnveidot izpratni par attīstības specifiku dažādos vecuma periodos.

Literatūra	Obligātā / Obligatory: 1. Sebre, S., Miltuze, A. (2022). Attīstības psiholoģija: Cilvēka attīstība visas dzīves garumā. Rīga: Zvaigzne ABC. 2. Sociālā psiholoģija: septītā izdevuma pārskats. (2021). Rīga: Progresā grāmata. 3. Mārtinsone, K., Regzdiņa-Pelēke, L., Kokina, I., Rubene, Z., Valdmanis, J. (2020). Personība un psiholoģiskā palīdzība Latvijā: (paš)pieredzes stāsti. Rīga: Rīgas Stradiņa universitāte. 4. Mihailova, S., Mārtinsone, K. (2021). Psiholoģija-1 (6. nodaļa: Motivācija). Rīga: Latvijas Universitāte. 5. Koļesņikova, J., Mārtinsone, K., Freimane, G., Mihailovs, I. J. (2022). Klīniskā un veselības psihologa profesionālā darbība veselības aprūpes vidē: aktualitāte, pieredze, izaicinājumi. Rīga: RSU. Papildu/ Additional: 1. Boulbijs, Dž. (1998). Drošais pamats. Rīga: Rasa ABC. 2. Craig, G., Baucum, D. (2002). Human Development (9th ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall. (angļu vai krievu tulkojumā) 3. Geidžs, N. L., Berliners, D. C. (1999). Pedagoģiskā psiholoģija. Rīga: Zvaigzne ABC. 4. Hewstone, M., Stroebe, W., Jonas, K. (Eds.) (2015). An Introduction to Social Psychology (6th ed.). Chichester: John Wiley & Sons. 5. Myers, D., G. (2013). Psychology. 10th edition. New York: Worth Publishers. (pieejams PDF formātā: http://www.doralacademyprep.org/ourpages/auto/2016/4/2/44580505/Myers%2010th%20edition.pdf) 6. Ormrod, J. E. (2006). Educational Psychology: Developing Learners. (5th ed.) Upper Saddle River, N. J.: Pearson. 7. Papalia, D. E., Olds, S. W., Feldman, R. D. (2008). Human Development. Boston: McGrawHill. 8. Damberga, I. (2015). Izglītības psiholoģija. Martinsone K., Miltuze, A. (red.) Psiholoģija 3. Lietišķās jomas. (82.–108. lpp.). Rīga: Zvaigzne ABC. 9. Kalvāns, Ē. (2018). Attīstības psiholoģija. Mācību līdzeklis e-vidē. 10. Kalvāns, Ē. (2018). Mūsdienu personības teorijas. Mācību līdzeklis e-vidē. 11. Mārtinsone, K., Miltuze, A. (red.) (2015). Psiholoģija 1. Pamatjautājumi-teorijas un pētījumi. Rīga: Zvaigzne ABC. 12. Martinsone, K., Miltuze, A. (red.) (2015). Psiholoģija 2. Personība, grupa, sabiedrība, kultūra. Rīga: Zvaigzne ABC. Citi informācijas avoti / Other sources of information: 1. Arnett, J. J. (2000). Emerging adult hood: A theory of development from the late teens through the twenties. American Psychologist, 5, 469-480. 2. Krone, I., Bite, I. (2013). Teorētiskā izpratne par vadības funkcijām un to attīstības atbalstu pirmsskolas vecuma bērniem. LU Raksti. Psiholoģija, 786, 75.- 88. 3. Laizāne, I., Sebre, S. (2011). Jauniešu internalizētas un eksternalizētas problēmas saistībā ar piesaisti vecākiem un vecāku alkohola lietošanu. LU Raksti. Psiholoģija, 774, 51.-66. 4. Sovere, L., Bite, I. (2014). Dzīvēsspekss un tā novērtēšanas metodes. LU Raksti. Psiholoģija, 801, 96.-110.
Nepieciešamās priekšzināšanas	Vidējā izglītība.

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienē studijas		Nepilna laika neklātienē studijas	
	Kontakts stundas	Patstāv. darbs	Kontakts stundas	Patstāv. darbs
Personības psiholoģijas pētīšanas priekšmets. Personība, tās struktūra. Personības attīstības likumsakarības. Personības īpašību pašizpēte. Attīstības dinamika filogēnēzē un ontoģenēzē. Attīstības jēdziens, attīstības faktori un likumsakarības.	4	8	2	10
Personības attīstība dažādu psiholoģijas virzienu un personības iezīmju teoriju skatījumā. Adaptīvas personības attīstība.	6	8	2	10
Es koncepcijas būtība. Pašcieņa, pašapziņa, pašvērtējums. Identitāte.	2	2	2	10
Attīstības likumsakarības dažādos vecumposmos – pirmsskolas vecumā, jaunākajā skolas vecumā, pusaudžu, jauniešu, pieaugušo brieduma gados.	12	12	4	12
Personības psiholoģiskās aizsardzības mehānismi.	2	4	2	6
Cilvēka dzīves scenārijs, tā ietekme uz attīstību un pašizjūtu. Pieaugušo programmējošā darbība.	2	6	2	6
Vajadzības un vērtības pieaugušo dzīvē. Pieaugušo darbības motivācija. Darbības un saskarsmes loma personības attīstībā.	4	12	2	14
Kopā:	32	52	16	68

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
--------------------------------	------------------------------

Zināšanas: 1. Pārzina nozares raksturīgās pamata zināšanas un to kritisku izpratni. 2. Zina kā kritiski izvērtēt un salīdzināt psiholoģijas pamatvirzienu atziņas, projicējot tās uz pašpieredzi. 3. Zina kā identificēt indivīda kognitīvās sfēras un personības īpašību saikni ar uzvedību sabiedrībā. 4. Zina kā noteikt cilvēka psihiskās attīstības likumsakarības.	Vērtēšanas metodes: Aktīva dalība semināros un grupu darba uzdevumu sagatavošana. Studenta patstāvīgie darbi, kas veido eksāmena vērtējumu. Studiju kursa gala pārbaudījuma darba prezentēšana. Semināru apmeklējums un aktīvās dalības kvalitāti nodrošina: 1. aktīva līdzdalība jautājumu formulēšanā un analizē; 2. novērtēta runas precizitāte, argumentācija, dialogs ar citiem grupas dalībniekiem; 3. individuālo un grupu uzdevumu veikšana; 4. praktisko uzdevumu prezentācija. Zināšanas, prasmes un kompetences atbilst eksāmena prasībām, parāda problemātikas izpratni. Vērtēšanas kritēriji: 1. Demonstrē padziļinātas zināšanas, prasmes un kompetences studiju kursa saturā. 2. Patstāvīgi analizē, izvērtē un pielieto iegūtās zināšanas dažādās situācijās. 3. Formulē loģiskus, argumentētus secinājumus un risinājumus.
Prasmes: 1. Prot formulēt un analītiski raksturot nozares problēmas, argumentēti diskutēt gan ar speciālistiem, gan ar nespeciālistiem. 2. Prot identificēt veselīgas personības veidošanās likumsakarības un to ietekmējošos faktorus, pielietojot personības teoriju atziņas savas un citu cilvēku uzvedības interpretācijā. 3. Prot pētīt personības un kognitīvās attīstības procesu.	Vērtēšanas metodes: Aktīva dalība semināros un grupu darba uzdevumu sagatavošana. Studenta patstāvīgie darbi, kas veido eksāmena vērtējumu. Studiju kursa gala pārbaudījuma darba prezentēšana. Semināru apmeklējums un aktīvās dalības kvalitāti nodrošina: 1. aktīva līdzdalība jautājumu formulēšanā un analizē; 2. novērtēta runas precizitāte, argumentācija, dialogs ar citiem grupas dalībniekiem; 3. individuālo un grupu uzdevumu veikšana; 4. praktisko uzdevumu prezentācija. Zināšanas, prasmes un kompetences atbilst eksāmena prasībām, parāda problemātikas izpratni. Vērtēšanas kritēriji: 1. Demonstrē padziļinātas zināšanas, prasmes un kompetences studiju kursa saturā. 2. Patstāvīgi analizē, izvērtē un pielieto iegūtās zināšanas dažādās situācijās. 3. Formulē loģiskus, argumentētus secinājumus un risinājumus.
Kompetences: 1. Spēj patstāvīgi iegūt, atlasīt un analizēt informāciju, kā arī izmantot to profesionālajā karjerā, 2. Spēj izvērtēt savas profesionālās darbības ietekmi uz sociālās labklājības jomas klientiem; izprot harmoniskas personības veidošanās likumsakarības un to ietekmējošos faktorus. 3. Spēj pielieto apgūtās cilvēka psihiskās attīstības likumsakarības praktiskajā darbībā. 4. Spēj pieņemt lēmumus un risināt problēmas, kas saistītas ar personības motivāciju un labvēlīga psiholoģiskā klimata nodrošināšanu ar sociālās labklājības jomas klientiem.	Vērtēšanas metodes: Aktīva dalība semināros un grupu darba uzdevumu sagatavošana. Studenta patstāvīgie darbi, kas veido eksāmena vērtējumu. Studiju kursa gala pārbaudījuma darba prezentēšana. Semināru apmeklējums un aktīvās dalības kvalitāti nodrošina: 1. aktīva līdzdalība jautājumu formulēšanā un analizē; 2. novērtēta runas precizitāte, argumentācija, dialogs ar citiem grupas dalībniekiem; 3. individuālo un grupu uzdevumu veikšana; 4. praktisko uzdevumu prezentācija. Zināšanas, prasmes un kompetences atbilst eksāmena prasībām, parāda problemātikas izpratni. Vērtēšanas kritēriji: 1. Demonstrē padziļinātas zināšanas, prasmes un kompetences studiju kursa saturā. 2. Patstāvīgi analizē, izvērtē un pielieto iegūtās zināšanas dažādās situācijās. 3. Formulē loģiskus, argumentētus secinājumus un risinājumus.

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Semināri un grupu darbi	25
Patstāvīgie darbi	25
Eksāmens - noslēguma darba prezentēšana	50
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	3.0	16.0	16.0	0.0		*	